

क्रममात्रं किन्तूद्गात्रा गातव्यो योऽयम् 'उद्गीथः', तत्स्थानीयोऽप्ययं हिङ्कार इति दर्शयितुं पुनरपि 'हिङ्करोति', इत्युक्तं ॥

(५) तदेतद्विधत्ते । “वडवा उपरुन्धन्ति । मिथुनत्वाय प्रजात्यै । अथो यथोपगातार उपगायन्ति । तादृगेव तत्” इति । ‘वडवा’, अश्वस्य पुरस्तादवस्थापनीया । तच्च स्त्रीपुरुष-रूपमिथुनभावाय प्रजात्पत्तये च सम्पद्यते । किञ्चाश्वस्य हिङ्कारं श्रुत्वा यदि वडवाः प्रत्यभिहिङ्कुर्यात् तदानीमेतदुप-गानसमं भवति ॥

(६) विधत्ते । “उद्गासीदश्वो मेध्य इत्याह । प्राजापत्यो वा अश्वः । प्रजापतिरुद्गीथः । उद्गीथमेवावरुन्धे । अथो ऋक्-सामयोरैव प्रतितिष्ठति” इति । हिङ्कारानन्तरमध्वर्युरेवं ब्रूयात् यागयोग्योऽयं ‘अश्वः’, उद्गानमकरोदिति अश्वस्य प्राजा-पत्यत्वादुद्गीथस्यापि प्रशस्तत्वेन प्रजापतिरूपत्वात्तदीयहिङ्कार उद्गातवचनेन उद्गीथमेव प्राप्नोति । किञ्चायम् ‘ऋक्साम-योः’, प्रतितिष्ठितो भवति ॥

(७) प्रकृतौ वर्हिषा स्तोत्रस्योपाकरणं, अत्र वर्हिस्थाने हि-रण्यं विधत्ते । “हिरण्येनोपाकरोति । ज्योतिर्वै हिरण्यम् । ज्योतिरेव मुखतो दधाति । यजमाने च प्रजासु च । अथो हिरण्यं ज्योतिरेव यजमानः सुवर्गं लोकमेति” ॥ ३ ॥ इति । हिरण्यस्य ज्योतिरूपत्वात्तेनोपाकरणे सति ‘यजमाने’, तदीय-‘प्रजासु च’, ‘मुखतः’ पुरस्तात्, ‘ज्योतिरेव’, सम्पादयति । किञ्चायं ‘यजमानः’, हिरण्यज्योतिर्युक्तस्वर्गं प्राप्नोति ॥

इति द्वाविंशोऽनुवाकः ।